

Riigikogu juhatusel

14. oktoober 2026

Umbusaldusavaldus Vabariigi Valitsusele

Me elame ebakindlas ja ebastabiilses maailmas, millesarnast pole kogetud enam kui inimpõlve vältel. Eesti jaoks on sellises olukorras kõige hullem sammuda paigal, julgetest otsustest hoiduda ning lasta enda häälel rahvusvahelisel areenil vaibuda, kohati isegi päriselt vaikida.

Ometi on see olukord, millest me end täna leiame. Reformierakonna juhitud valitsus on kahandanud Eesti mõjuvõimu maailmas ning vähendanud inimeste turvatunnet kodumaal. Viimased uudised Eesti antud sanktsioonierandist Rosatomile kuuluvale Solikamski magneesiumitehasele on järjekordne näide silmakirjalike otsuste pikas reas. Kristen Michal on peaministrina läbi kukkunud.

Eesti edukaks tulevikuks peame panustama vankumatult riikliku ja piirkonna julgeoleku tagamisse;

võitlema meie majanduse konkurentsivõime tõstmiseks ja lisaväärtuse loomiseks, mis lubab meil olla suurem, kui paistame maailmakaardil;

seisma meie inimeste, perede ja laste toimetuleku ning tulevikuväljavaadete eest.

Kristen Michal ja Reformierakond väidavad sõnades, et töötavad nende eesmärkide nimel. Kuid nende teod räägivad teist juttu. Ühiskondlikku usaldust riigikaitse osas pole õõnestanud üksnes tänane mürsuvahenduskriis. Tuletame meelde, et Reformierakond üritas veel eelmisel aastal aktiivselt edasi lükata Eesti poolt NATO ees võetud kohustust – 1,6 miljardi euro suurust moonahanget. Valitsus on jätnud mitmel korral ja olulisel määral arvestamata kaitseväge juhataja sõjalise nõuande, muuhulgas droonikaitsevõime arendamisel.

Kaitsevaldkonnas liiguvad miljardid eurod maksumaksja raha. Kui tekivad tõsised küsimused selle kasutamise, hangete või tehtud otsuste põhjendatuse kohta, peab valitsusjuhi reaktsioon olema kiire ja nõudlik. Laskemoona, droonide ja droonitõrje, kaitsehangete ning kaitsevaldkonna juhtimise ümber tekkinud probleemid ei ole üksikud juhtumid. Viimaste kuude jooksul oleme kaitsevaldkonnas näinud poliitilise juhtimise konflikte, ministri tagasiastumist, kantsleri vabastamist ning Riigikogule ja avalikkusele antud üksteisele vastukäivaid põhjendusi.

Meie hinnangul ei ole peaministri suhtumine nende probleemide lahendamisse olnud olukorra tõsidusele vastav. Eriti kõnekas on, et valitsemisperioodi lõpus põhjendatakse uue

kaitseministri ametisse nimetamist vajadusega kindla juhtimise järele. Eesti ei vaja kindlat juhtimist kaitsevaldkonnas alles täna. Oleme seda vajanud kogu aeg.

Eesti erasektor on paigalseisus. Reformierakond räägib majanduskasvust, kuid nende esitatavate numbrite taga on riigi laenurahaga rahastatavad projektid. Samal ajal õhnestatakse aktiivselt Eesti majanduse suuri vedureid – näiteks eiratakse põlevkivisektori hoiatusi, et kui Eesti ei seisa Euroopa Liidu tasandil heitekaubandussüsteemi õiglase muutmise eest, sureb ligi 2% Eesti SKPst tootev sektor viie aastaga välja.

Näiline kaasamine, kus huvirühmade ja esindusorganisatsioonide arvamust küll küsitakse, kuid esitatud ettepanekuid eiratakse seadusloomes täielikult on olnud Kristen Michali juhitud valitsuse käekiri läbivalt. Peaministri ülesanne ei ole oodata, kuni juhtimisprobleemid muutuvad kriisiks. Tema ülesanne on neid märgata, ennetada ja vajadusel sekkuda.

Eesti inimeste kindlustunne on jätkuvalt löögi all. Värske riigikantselei avaliku arvamuse seireuuring ütleb, et 51% inimestest tunneb end majanduslikult ebakindlalt. Igapäevaste kulude tõusu pärast mureseb 85% Eesti elanikke. Need on inimeste päris mured, millega tuleb tegeleda – näiteks võttes sarnaselt lähiriikidega vastu otsuseid kütuse- või toiduainete hinna ja majandust kähistavate maksude langetamiseks. Kristen Michali juhtivas valitsuses aga inimeste muresid kuulda ei võeta. Juba täna on planeeritud rida maksutõuse aega pärast 2027. aasta Riigikogu valimisi, mis probleeme vaid süvendavad.

Peaminister Michal on peaministrina läbi kukkunud, kuid allakirjutanud avaldavad umbusaldust kogu Vabariigi Valitsusele ja ministritele, kes pole olnud oma ülesannete kõrgusel.

Rahandusministril puudub sisuline perspektiiv ja pikaajaline vaade riigi rahanduse kordategemiseks. Selle tulemus on riigivõla kontrollimatu kasv. Riigieelarve koostamine on asendunud häämamise, Exceli-tabelite manipuleerimise ja probleemide tulevikku lükkamisega.

Sotsiaalminister pole vaatamata põhjalikele analüüsidele loonud tänases demograafilise kriisi olukorras sisulist ja faktipõhist perepoliitikat. Perehüvitiste kärpimine, lastega perede toimetuleku halvendamine ja väärtuspõhise perepoliitika puudumine näitavad valitsuse hoolimatust Eesti rahvuse ning riigi kestlikkuse suhtes.

Majandus- ja tööstusminister astus ametisse tõsiste küsimustega huvide konfliktist ning nii tänases kui eelmises ametis tema haldusalasse kuulunud SmatCapi fondil seisab kasutuseta sadu miljoneid eurosid, samal ajal kui riik enda kohustuste täitmiseks võlakooormust suurendab.

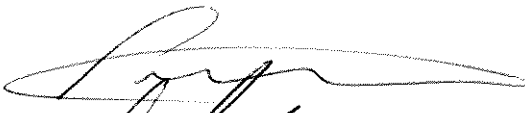
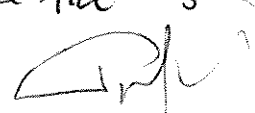
Kliimaministri, tänase nimega energeetika- ja keskkonnaministri ametikoht on osutunud viimastel aastatel valitsuse peamiseks pöördukseks, mis vaid süvendab segadust energeetikavaldkonnas. Valitsuse suutmatus luua selgust Eesti energiatuleviku, varustuskindluse ja energiahindade osas on pannud löögi alla nii tööstuse konkurentsivõime kui ka tavatarbijate toimetuleku. Pikaajaliste ja sisuliste otsuste asemel valitseb energeetikavaldkonnas ideoloogiline triiv ja teadmatus tuleviku ees.

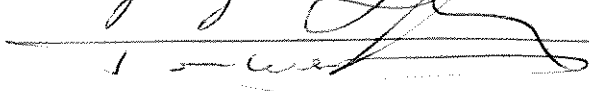
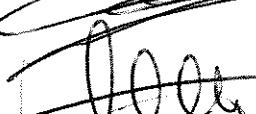
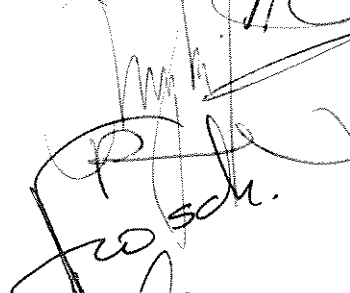
Haridus- ja teadusminister on pidevate kiirustatud reformide tulemusel viinud Eesti haridussüsteemi sügavasse juhtimiskriisi, kus õpetajaid koormatakse üha täiendava

bürokraatiaga. Samas pole ta suutnud jõuda lahendusteni süsteemi kroonilistes muredes nagu õpetajate järelkasvu tagamine ning õpetajate töötasu ja -koormuse vastavusse viimine.

Eelnevat arvesse võttes ning Eesti Vabariigi põhiseaduse §65 punkti 13 ning Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §133 alusel avaldame umbusaldust Vabariigi Valitsusele.

Riigikogu liikmed:

1. Lauri Laas 
2. Martin Helme 
3. Helir-Valdor Seeder 
4. Vladimir Arkhipov 
5. Andrei Vorobeinik 
6. Aleksei Jevgzafoov 
7. Vadim Belobrovtsen 
8. Meelis Kiik 
9. Leo Kuning 
10. Anti Poomets 
11. ARVO ALLER 
12. Evelin Poomets 
12. Rein Eplum 
13. Siim Pohlak 
14. Mart Helme 
15. Kello-Macchoto Helme 
16. Rene Kõhik 
17. Mart Maastu 
18. Priit Siim 

19. Lea Danielson - Jorg 
20. Tõnis Lukas 
21. Aivar Kõrk 
22. JAAANUS KARILAIN 
23. ANDRES METSOSA 
24. Aleksandra Tsaplova 
25. Kalle Grünthal 
26. Varro Vooglaid 
27. Peeter Eemts 
29. ANS FROSCHE 
30. HENN PELLVAAS 
31. Anastassia Kovalenko - Kharant 
32. Jani Ojala 
33. Kaler Stojarsen 
34. Urmari Reimola 